

УДК 796/799

С 59

Сокол О. В.

доцент кафедри фізичного виховання та спорту, Навчально-науковий гуманітарний інститут, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова (Україна, Миколаїв), toops@ukr.net

Смірнова І. М.

старший викладач кафедри громадських наук, Херсонський філіал Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Україна, Херсон), toops@ukr.net

Яцунський О. С.

заслужений тренер України, доцент кафедри фізичного виховання та спорту, Навчально-науковий гуманітарний інститут Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Україна, Миколаїв), oleksandr.yatsunskiy@nuos.edu.ua

КОМПЛЕКТУВАННЯ І КЕРУВАННЯ КОМАНДОЮ В УМОВАХ УЧБОВО-ТРЕНУВАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ У ЗВО

Фізичне виховання у ЗВО дуже специфічно. Поряд з оздоровчими і прикладними цілями воно вирішує також задачі підготовки висококваліфікованих спортсменів. Захоплення студентів різноманітні, але особливою популярністю користуються спортивні ігри (волейбол). В структурі вищої освіти в галузі фізичної культури і спорту спортивні ігри є складовою частиною у циклі базових фізкультурно-спортивних дисциплін відповідно державним освітнім стандартам, навчальним планам і програмам.

Ключові слова: *групи спортивної підготовки, спортивні ігри, змагальна діяльність.*

Відповідно до програми фізичного виховання студентів заняття зі спортивних ігор організовані у відділеннях спортивного удосконалення і міжуніверситетських групах спортивної підготовки. До груп спортивного

вдосконалення залучаються студенти, які раніше займалися даним видом спорту, або новачки, які мають гарну фізичну підготовку.

З проблемою комплектування команди зіштовхується будь-який тренер, якому необхідно об'єднати гравців у єдиний колектив. На сучасному етапі розвитку спортивних ігор усе частіше застосовують метод моделювання. Створюється теоретична модель майбутньої команди, яка визначає основи дій у захисті і нападі. Потім підбираються гравці, здатні за своєю фізичною, технічною і тактичною підготовкою виконувати ті або інші функції в передбачуваній схемі гри. Досить часто тактика гри визначається складом виконавців. Сполучення моделювання з вибором тактики в залежності від індивідуальних можливостей гравців є найбільш перспективним шляхом комплектування команди. Крім підбору гравців і вибору тактики гри тренер постійно піклується про психологічну сумісність членів команди [1; 2].

Ефективність гри залежить від раціональної дії лідерів і характеру їх взаємовідносин з партнерами. Відзначено, що в ряді висококласних команд функції лідера виконують гравці з обмеженим, але яскраво вираженим комплексом здібностей. Тому доречно говорити про лідерів нападу, захисту, ситуаційних лідерах. Задача тренера – виявити лідерів у команді і направити їх дії відповідно до поставленої мети [3].

Творче співробітництво тренера зі спортсменом при активній направленості на розвиток у гравця здібностей до самоврядування і самовдосконалення – одна з найважливіших умов управління, а саме, єдино вірний шлях до досягнення високих результатів.

Таким чином, при комплектуванні команди тренеріві необхідно враховувати специфіку техніки спортсменів, їх фізичний розвиток, спрямованість ігрового мислення, особливості характеру, емоційність, комплекс фізичних якостей, різноплановість ігрових амплуа, здатність виконувати роль лідера в команді або ігровій ланці. Комплексний облік перелічених факторів допомагає спортсменам виявити кращі індивідуальні якості в захисті і нападі.

Якщо гравці команди постійно виступають в однакових умовах і тільки проти знайомих суперників, в них може з'явитися система стереотипних форм поведінки, яка викликає помилки, як тільки виникнуть нові умови і з'являється новий суперник.

Часті виступи в різноманітних змаганнях і в різних умовах розвивають здатність швидко пристосовуватися до перемінних умов.

Під час підготовки команди до майбутніх змагань тренерів необхідно знати тактику гри майбутнього суперника, скласти план власної гри, використати його на тренувальних заняттях, у контрольному матчі. Перед початком зустрічі провести установку на гру.

В останні роки тренери приділяють значну увагу розробці модельних характеристик тренувальної та змагальної діяльності спортсменів. Це дозволяє своєчасно й об'єктивно оцінювати стан спортсмена і вносити корекції до тренувального процесу [4].

Такі зміни обумовлені необхідністю реалізації нових стратегічних ідей по вдосконаленню форм колективного та індивідуального рішення організації і оборони. Зміни в структурі і змісті змагальної діяльності ставлять нові більш високі вимоги до різних сторін функціональної та фізичної підготовленості спортсмена.

Висновки. Ігрова підготовленість найбільш повно виявляється в змагальній діяльності, що дозволяє одержати інформацію про сильні й слабкі сторони підготовки та внести необхідні корективи. З цією метою проводять реєстрацію показників змагальної діяльності й аналіз її складу та структури. Мистецтво керування командою в період змагань в більшості залежить від вміння передбачення, від досвіду і інтуїції тренера.

В даний час ведеться широкий пошук вдосконалених засобів і методів підвищення майстерності спортсменів у спортивних іграх, що дозволяють ефективно здійснювати учбово-тренувальний процес. Розширюється і конкретизується науково-методичне забезпечення учбово-тренувального

процесу, взаємодії тренера і спортсмена, що дозволяють оперативно вносити корективи і досягати більшої ефективності підготовки.

Література

1. Кудряшов Е. В., Мищенко А. А. Контроль за уровнем игровой подготовленности волейболисток. *Физическое воспитание студентов творческих специальностей*. 2002. № 7, С. 9–14.

2. Фидельский В. В., Подколзин Ю. А., Кучин В. А., Максименко Г. Н. Подготовка студенческих команд по спортивным играм: учебное пособие. Минск: Полымя, 1989. 151 с.

3. Железняк Ю. Д., Портнов Ю. М. Спортивные игры: учеб. для студ. пед. вузов / под ред. Ю. Д. Железняка, Ю. М. Портнова. Москва: Academia, 2002. 518 с.

4. Хапко В. Е., Маслов В. Н. Совершенствование мастерства волейболистов. Киев: Здоровье, 1990. 128 с.

Sokol O. V., Associate Professor of the Department of the Physical Education, Educational and Research Institute of Humanities of National University of Shipbuilding after Admiral Makarov (Ukraine, Mykolaiv), toops@ukr.net

Smirnova I. N., Senior Instructor of the Department of the Social Sciences, the Kherson Branch of the National University of Shipbuilding after Admiral Makarov (Ukraine, Kherson), toops@ukr.net

Yatsunskiy O. S., Deserve Trainer of Ukraine, Associate Professor of the Department of the Physical Education, Educational and Research Institute of Humanities of National University of Shipbuilding after Admiral Makarov (Ukraine, Mykolaiv), oleksandr.yatsunskiy@nuos.edu.ua

Completion and management of the team in the conditions of the educational and training process in higher education institutions

Physical training in high schools is very specific. Alongside with the improving and applied purposes it solves also tasks of preparation of highly skilled sportsmen. Hobbies of students are various, but special sports (volleyball) use popularity. The operational experience of trainers – teachers of higher educational institutions is generalized.

Key words: *sports training groups, sports games, competitive activities*

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

УДК 94(477):908

Б Б 72

Бобіна О. В.

кандидат історичних наук, доцент кафедри соціально-гуманітарних дисциплін,
директор Навчально-наукового гуманітарного інституту Національного
університету кораблебудування імені адмірала Макарова (Україна, Миколаїв),
oleg.bobina@nuos.edu.ua

«УКРАЇНСЬКИЙ» МИКОЛАЇВ В XIX – НА ПОЧАТКУ XX СТ.

Миколаїв – місто багатьох народів. Кожен має свою історію життя в місті. В Миколаєві змішались традиції євреїв, греків, руських, українців та інших народів. Автор акцентує увагу на українській традиції Миколаєва. Наголошено, що до 1917 р. жителі міста вже розуміли поняття «Україна» і «український» і розуміли відмінності між «український» і «малоросійський».

Ключові слова: *Україна, Миколаїв, імперія, традиція, ідентифікація.*

Історія не міняється. Історія відкривається і розкривається. З'являються нові факти і знання, які заперечують стійкі та міфологізовані погляди. Змиваються пізніші нашарування. З'являються нюанси: «Der Liebe Gott steckt im Detail» або кому подобається «Der Teufel steckt im Detail». І так само, як під